

ROMÁN

KIOKAN

HANA WHITTON

VRATISLAV

CO JE SILNĚJŠÍ
NEŽ TOUHA PO MOCI?

edice
KLOKAN

Copyright © Hana Whitton, 2019

Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Hana Whitton, 2019

Redakční úprava Otilie Grezlová

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokán, 2019

shop@alpress.cz

Vydání první

ISBN 978-80-7633-142-6

PROLOG

„Vrátil jsem se, Guto! Dodržel jsem svůj slib.“
Vratislav s těmi slovy poklekl u hrobu, který zdobil pouze prostý kříž a kytička polního kvítí. Jenom rov porostlý trávou označoval místo posledního odpočinku jeho milované manželky Guty.

„Já daný slib dodržel, ale tys na mne nepočkala!“ zavýčítal a hlas se mu zlomil dojetím. Styděl se za ně, byl to přece projev slabosti nehodný muže, ale potlačit je nedokázal. Miloval Gutu a tu lásku nesvedla přervat ani smrt.

Byl teď rád, že s sebou nevzal své ozbrojence. Slzy, které mu v tuto chvíli zalily oči, se neslučovaly s obrazem neohroženého válečníka a rozhodného vladaře, s rolí, kterou hrál pro své okolí. Opatrně, zlehka přejel po hustém pažitě, té chudé ozdobě manželčina hrobu.

„Nejenže jsi na mne nepočkala, ale vzalas s sebou na onen svět i našeho prvorozeného syna.“ Vratislav chtěl v tom smutném monologu, který měl být rozmluvou s Gutou, ještě něco dodat, ale kovové cinknutí, které k němu dolehlo, jej přinutilo k ostražitosti. Bratr Spytihněv mu mohl po vleklém sporu vrátit olomoucký úděl, který mu po právu náležel, opatrnosti přesto nikdy nezbyvá.

Nevěřil Spytihněvovi, byť to byl vlastní bratr, nebo možná právě proto. Vždyť právě on vyhnal z vlasti dokonce vlastní matku.

Takový jako on je schopný všeho!

Vratislav se zprudka otočil. K travnatému pahrbku se blížil Marek, velitel ozbrojené stráže a Vratislavův důvěrník a rádce v jedné osobě.

„Čekají nás na olomouckém hradě, Milosti,“ upozornil ho poté, co se mu uklonil. „Je čas se vrátit.“

Ano, nastal čas se vrátit, řekl si v duchu Vratislav. Ještě jednou se sklonil a polaskal něžně hebkou travu na hrobě, jako by tak chtěl polaskat Guto. „Vrátil jsem se nejen proto, že jsem ti to slíbil, Guto, ale také proto, abych tě pomstil,“ pronesl nyní již vyrovnaným hlasem.

Vztyčil se pak a zamířil s Markem ke koním, kteří se trpělivě popásali opodál. Vyhoupł se do sedla a po Gutině rovu se už neohlédl, jako by si poprvé uvědomil, že teď vede cesta pouze vpřed.

Na nádvoří olomouckého hradu ho už očekávali. Purkrabí Tobiáš nechal nepokojného přecházení a vyrazil vladaři v ústřety ještě dřív, než stačil sesednout z koně.

„Vítej, Milosti! Spravedlivá věc zvítězila!“ jásal okázale Tobiáš, ale dušička v něm byla malá. Každý tu přece věděl, jak tohle výnosné místo získal. Nebýt toho, že Spytihněv svého bratra Vratislava vyhnal z olomouckého úředu, dělal by tu za pouhých pár měďáků poskoka. „Konečně ti bylo dovoleno vrátit se do vlasti, na panství, které ti po právu patří,“ horoval dál.

Vratislav si ho změřil zkoumavým pohledem. O vykutáleném Tobiášovi se mu donesly ne zrovna příznivé zvěsti. Nebránil se tehdy, když mu ho bratr Spytihněv více méně vnutil jako součást doprovodu na olomoucký úřad.

„Tobiáš je zkušený. Osvědčil se už v mých službách. Jistě ti pomůže v začátcích na novém panství,“ tvrdil mu Spytihněv.

A Vratislav Tobiášovi zpočátku skutečně důvěřoval.

Nyní si nebyl jistý, zda se nedopustil velké chyby. Tobiáš se točil jako ona pověsná korouhvička podle větru, který byl v první řadě nakloněný jemu. Tohle alespoň stačil zjistit Marek.

„Já, stejně jako všichni zde na olomouckém hradě, jsem vždy hájil zájmy jediného právoplatného knížete – tebe, Milosti,“ dušoval se dál Tobiáš. „A že to nebylo snadné! Vlastní hrdlo jsem dával v sázku! A toho strádání co jsem zažil!“

Dvořané, kteří se tu spolu s Tobiášem shromáždili, aby Vratislava přivítali, se po sobě s rozpaky podívali. Tobiášova prázdná sebechvála se jim přičila. Měli v živé paměti, jak se zde purkrabí choval za Spytihněvovy vlády.

O tom, že zrovna nestrádal, svědčila jeho kulatá postava a tučný podbradek.

Kdybych sem nepřišel za okolností tak tragických, byl by ten Tobiášův žalozpěv téměř zábavný, pomyslel si znechuceně Vratislav.

Rozhostilo se napjaté ticho a Tobiáš nervózně přešlápl z nohy na nohu.

Začal horečně uvažovat, co říct dál, i když věděl, že by měl nyní vyčkat, až ho Vratislav vyzve k další řeči.

„A kdy přijede tvá choť, Její Milost kněžna Adléta?“ vyhrkl nakonec. „Té otázky jsem se odvážil jen proto, abychom pro ni včas připravili komnaty. Většina je už sice nachystaná, ale poslední úpravy jsou nezbytné,“ vmlouval se Vratislavovi dál do přízně. Bylo mu jasné, že tu úlisnou úslužnost má zapotřebí.

„To se dozvíš včas!“ Vratislav se na něj téměř rozkřikl. To, že purkrabí vyslovit jméno jeho druhé manželky Adléty Uherské v místě, kde měla panovat Guta, považoval za rouhačství.

Najednou na něj padla nesmírná únava, kterou už nedokázal nadále potlačovat – únava z věčných bojů o to, co mu

právem patří, ze zrady těch nejbližších, ze ztráty té, kterou miloval nade vše a kterou milovat nepřestal. Guta zůstane navždy jeho první a jedinou manželkou.

Sňatek s Adlétou uzavřel krátce poté, co ovdověl, a to pouze z mocenských důvodů. Bez pomoci Adlétina otce, uherského krále Ondřeje, by svůj olomoucký úděl, neprávem zabraný bratrem Spytihněvem, zpátky nezískal.

Chtěl se vrátit a potom se pomstít.

A s Adlétinou podporou se mu také vrátit podařilo.

Otočil se nyní k Tobiášovi zády a zamířil do hradu.

Komorník ho s mnoha poklonami uvedl do jeho komnat, kam Vratislav znal tak jako tak cestu dobře i sám.

Propustil ho pak a vydal se do ložnice.

Natáhl se na lůžko a zahleděl se na klenutý strop ozdobený freskou přemyslovské orlice.

A v tu chvíli se mu události uplynulých let začaly míhat před očima jako barevný pás.

I.

„Tebe, Spytihněve, můj nejstarší synu, ustanovuji svým nástupcem,“ pronesl vážným hlasem kníže Břetislav. Dnes si nechal předvolat své syny a dědice ne snad proto, že se hodlal rozloučit s tímto světem. Chtěl pouze zabránit možným sporům o dědictví v budoucnosti, takže se rozhodl jasně vymezit podíly na něm. „To ty po mně právem nejstaršího dosedneš na knížecí stolec.“

Doufal, že se potvrzením pravidla, podle něhož dosedne na knížecí stolec ten nejstarší z rodu, vyřeší případné nástupnické spory. Pohlédl nyní na manželku Jitku a sevřel jí pevně ruku ve své.

Prožili spolu v manželství dlouhá léta, ale čas neztenčil sílu citu, který je poutal. Jejich láska se zdála stejně silná, jako když se poprvé setkali a zamilovali se do sebe.

Cesta ke společnému životu však snadná nebyla – Jitčin otec jejich sňatku nepřál, a proto raději poslal dceru do kláštera, kde měla být před nežádoucím nápadníkem v bezpečí.

Břetislav ji však odtamtud unesl.

Jitka mu nyní ten stisk oplátila a usmála se na něj. Věděla, že se manželovi honí hlavou dávné vzpomínky, kterým se ani ona v tuto pohnutou chvíli neubránila.

Jako by se to vše odehrálo včera, pomyslela si, a přesto se naše životní pouť už téměř chýlí ke konci. Vždyť proto se Břetislav, jakkoli si to nechce připustit, rozhodl dnes – ve snaze zabránit budoucím neshodám – stanovit svého nástupce.

Znovu se na manžela zahleděla. Ač mu vlasy i vous protkal bezpočet stříbrných nitek a tvář zbrázdily hluboké vrásky, Jitka v něm však nepřestávala vidět toho hezkého mladého rytíře s hustými tmavými vlasy, který ji unesl z kláštera.

Spytihněv se usmál, když otcova slova vyslechl, rychle však poté sklopil oči. Nechtěl, aby z nich otec vyčetl, co si o tomhle jmenování myslí. „Nejvyšší čas, žes mě ustanovil svým nástupcem na knížecím stolci!“ Tohle by mu nejraději vmetl do tváře. „Mělo se to stát už dávno! Nikdo nemládne, a tebe už od konce cesty dělí pouhých pár krůčků!“

„Ani tví bratři neprijdou zkrátka,“ pokračoval Břetislav. „Každý z nich dostane po výnosném knížecím údělu.“ Břetislav se krátce odmlčel a přelétl pohledem své syny. Vycítil, že jsou zklamaní.

Ach, já vím, povzdychl si. Každý z vás by chtěl být knížetem. Jenže pouze jeden může vládnout zemi z knížecího stolce, s tím se musíte smířit.

„Vratislavovi jako druhorozenému připadne významný úděl olomoucký,“ oznámil poté.

Vratislav předstoupil před otce a uklonil se mu, ruku přitisknutou na hrud'. Byl vysoký a urostlý a kaštanové vlasy spadající mu na široká ramena lemovaly jeho hezkou, pravidelnou tvář s výraznými rysy. Kněžna Jitka se na něj povzbudivě usmála. Milovala všechny své syny, ale Vratislava měla nejraději. Nebyl tak bezostyšně dravý jako nejstarší Spytihněv.

Vratislav se užuž nadechoval, aby otci vyslovil díky, když vtom se ozval Spytihněv.

„Olomoucko přece patří mně, otče!“ ohradil se do-
tčeně. Z tváře, nyní podmračené, mu najednou zmizel
úsměv. „Olomoucký úděl jsi přece svěřil do správy mně!
Vždycky mi patřil a nevím, proč by se na tom mělo něco
změnit.“

Břetislav si vyměnil rychlý pohled s Jitkou. Oba věděli,
že tato nebezpečná situace snadná nebude.

Břetislav olomoucký úděl skutečně před léty přidelil Spy-
tihněvovi. Chtěl tak svému nejstaršímu vynahradiť útrapy,
které zažil v raném mládí. To Spytihněv tehdy zaplatil za
výboje svého otce Břetislava, když ho zajal a věznil řím-
skoněmecký král Jindřich III., vladař nemalých ambicí,
jemuž vadila Břetislavova expanzivní politika. Spytihněv
měl být jakousi pojistkou, že český kníže ve snaze rozšířit
svá území nepřekročí jisté meze.

Všechno pak dopadlo smírem, ale Břetislava nikdy ne-
přestal pronásledovat pocit viny, a hlavně – Spytihněv ni-
kdy nezapomněl.

Proto syna obdařil olomouckou sinekurou.

Na to však Břetislav nyní nechtěl myslet, nechtěl se vra-
cet do minulosti.

Spytihněv nemůže mít všechno! Teď dostane knížecí
stolec a dost. Je nepřípustné, aby si k tomu podržel navíc
ještě výnosné Olomoucko.

„Mé rozhodnutí budeš jistě ctít, Spytihněve, a bratrovi
Vratislavovi budeš věrnou oporou,“ řekl na Spytihněvova
slova přísně a blýskl po nejstarším synovi pohněvaným
pohledem. „Knížecí stolec ti snad nestačí?“

Spytihněv měl co dělat, aby se neušklíbl. To se ještě
uvidí, kdo bude nakonec vládnout v olomouckém údělu!
pomyslel si pobouřeně. Jen počkej, až na knížecí stolec
dosednu konečně já! Knížecí titul je sice hezký, ale vyplý-
vají z něj jen samé povinnosti, a ne tučná prebenda jako
z Olomoucka. A já chci obojí: moc i bohatství.

Podobné úvahy si však nechal pro sebe a nahlas řekl: „Jistě, otče.“

Břetislav spokojeně přikývl a pokračoval.

„Ani mí další synové neprijdou zkrátka. Konrád bude jednou vládnout nad brněnským údělem a Ota dostane úděl znojemský.“ Břetislav s těmi slovy upřel pohled na Otu. Byl hrdý na všechny své syny, ale Otu, který si už od dětství dokázal získat každého, vyznamenával výjimečnou přízní. Z hezkého pacholíka vyrostl dokonalý rytíř, odvážný a dvorný. Měl skvělé vystupování a tvář krásnou jako cherub. Však se mu také začalo přezdívat Sličný.

Břetislav se odmlčel. Potom se zahleděl na nejmladšího, pátého syna Jaromíra, kterého z tohoto výčtu vynechal.

Ten upřel na otce prosebný pohled. Tušil nicméně, co asi bude následovat. A věděl také, že otcovo pevné rozhodnutí nezmění, i když je odmítal.

„A ty jsi, Jaromíre, jak je ti již delší dobu známo, předurčen pro duchovní dráhu,“ stvrdil ten obávaný ortel otec.

Jaromírovi zrudly tváře. Rozhodl se, že to tak nenechá. Nedá se zavřít do kláštera, nestane se mnichem. „Víš přece moc dobře, otče, že se duchovním stát nechci! Bohu mohu sloužit jinak. Třeba jak údělné kníže!“

Břetislav ho sjel přísným pohledem. Jako by nestačilo, že se proti svým plánům bouří Spytihněv, pomyslel si. „Otcí a vladaři se neodporuje, Jaromíre!“ pokáral ho přísně. „A mimoto duchovní dráha neznamená, že se staneš mnichem. Budeš jistě představovat nemalou oporu v politickém a diplomatickém úsilí svých bratrů. A neboj se, o tu honitbu, které se s takovou vášní věnuješ, rozhodně nepříjdeš ani jako duchovní.“

Jaromíra otcova výtky popudila. Co na tom, že mám rád lov? urazil se. Už už chtěl něco odseknout, ale v poslední chvíli si to rozmyslel. Nechtěl otce zbytečně pohněvat, tím by se z toho posláním, které mu určil, patrně nevyvlékl.

„Podřídím se tvé volbě, otče,“ hlesl proto tiše a sklonil hlavu.

Břetislav se potěšeně usmál. Vyčkal chvíli a potom pokračoval.

„Dále jsem s vámi, tedy s výjimkou Jaromíra, chtěl promluvit o volbě vhodné manželky. Zejména v případě Spytihněva, na jehož bedrech bude jednou spočívat zodpovědnost za knížectví, musí jeho budoucí choť přinést venem nová území, a hlavně mocné a vlivné spojení.“

Břetislav doufal, že tohle projde ze synovy strany bez námitek. Spytihněv se přece nechal nesčíslněkrát slyšet, že pro něj manželství nebude znamenat nic než výhodné politické a strategické spojení. A přesto nyní při otcových slovech překvapivě znervózněl. Jako by si poprvé uvědomil, že se tady rozhoduje o jeho životě a o jeho budoucnosti.

„Vybral jsi mi snad už vhodnou nevěstu, otče? A pokud ano, kdo je ta vhodná partie?“

„Všechno se dozvíš v pravý čas!“ odpověděl mu rázně Břetislav, avšak vzápětí ho zamrzelo, že na nejstaršího syna takhle vyjel. To Jaromír si za svou nechuť k vybranému poslání zasloužil podobný ostrý tón.

Jitka se k manželovi naklonila a znovu mu pevně stiskla ruku ve své. *Neměl bys zapomínat na útrapy, které předcházely našemu sňatku, jako by říkala. Měl bys být k synovi vstřícnější. Moc a sláva, to není všechno. Také Spytihněv jistě i přes své silácké řeči touží po lásce.*

Dávné vzpomínky na ni opět zaútočily neztenčenou silou. To, že jí nechtěl otec dát požehání k svatbě s Břetislavem, mělo v očích jejích rodičů pádný důvod. Šuškal se totiž, že Břetislav nepochází z manželského lože, protože ho kníže Oldřich zplodil s Boženou, ač dosud ženat. Nebyla to pravda, ale lidem se ústa zavřít nedala.

A přesto se nakonec smířili s tím, že se za Břetislava provdala.

Přetrvávající námitky ustaly docela, když viděli, jak šťastné je manželství jejich dcery.

Vratislav rodiče pozoroval s úsměvem. Tušil, co se v nich odehrává. Jejich příběh lásky, která se nezalekne překážek a všechny je posléze překoná, mu odjakživa imponoval.

Kéž bych také já prožil něco podobného, modlíval se často a tato příležitost nebyla výjimkou. Kéž bych prožil cit, který je silnější než smrt a přetrvá navěky. Za takovou lásku by dal cokoli, i ten vyhlášený knížecí titul, na který se tak třese Spytihněv.

To proto mu dnešní otcovo rozhodnutí příliš nevadilo. Ostatně nic jiného ani nečekal. Je přece druhorozený.

Ovšem o olomoucký úděl se připravit nenechá. Spytihněv nemůže mít všechno.

Vrhl po něm nenápadný pohled.

Pošetilec, pomyslel si, neboť mu bylo z bratrova triumfálního výrazu jasné, že Spytihněv má v životě jiné cíle než harmonický vztah a manželství naplněné porozuměním. Domnívá se, že nyní dosáhl těch svých vytčených met, nebo alespoň většiny z nich, s výjimkou Olomoucka.

Jenže ono to pak všechno bývá jinak, usmál se pro sebe Vratislav.

Jitce to neuniklo. Pohlédla s láskou na svém druhorozeného, který jí byl ze synů vždy nejbližší. O to víc ji mrzel Spytihněvův výpad týkající se olomouckého údělu. Je dobré být průbojný, ale měl by vědět, kdy má dost.

Musím si o tom s Břetislavem ještě promluvit, umínla si.

A potom se opět soustředila na další jednání, během něhož se probíraly podrobnosti budoucího uspořádání Českého knížectví.

O Spytihněvově sňatku ani o nevěstách dalších čtyř synů však už nepadlo ani slovo.

Z nádvoří se nesla do knížecí ložnice hudba a veselý zpěv. Kníže Břetislav uspořádal po jednání o nástupnictví hostinu, po níž následoval tanec. Záhy se však spolu s Jitkou odebrali do svých komnat. Břetislav nezastíral, že je unavený. Léta sporů s císařem Svaté říše římské, které vyvrcholily vojenskými střety, si na něm začala vybírat svou daň. To platilo také o náročném rozhodování o nástupnictví na knížecí stolec.

Měl bych být vděčný, že jsem vyšel nakonec více méně vítězně jak z půtek s císařem, tak z jednání se syny, které zejména ve Spytihněvově případě nemělo do těch půtek daleko, pomyslel si. To však pocit naprosté vyčerpanosti neumenšilo.

Bylo mu navíc jasné, že se ostatní jen neradi poddávají vůdčí úloze nejstaršího Spytihněva, jehož ambiciózní rozpínavost mu také dělala starosti. Ach co! Podobné vlastnosti jsou pro vladaře dobré, usoudil pak. A já nebyl jiný. Spytihněvovi bratři se prostě musejí smířit se svým osudem.

Dostali po knížecím údělu, a pokud jde o Jaromíra... nu, jeden z knížecích synů přece musí vždy sloužit církvi.

Jitka, na sobě dlouhý župan ze zlatavého brokátu, mu přinesla číši vína, vrátila se pro tu svou a uvelebila se vedle něj na lůžku.

Léta jí neubrala na půvabu ani v nejmenším, pomyslel si Břetislav, stejně jako na vzrušující kráse.

Jitce dnes večer nechaly komorné dlouhé plavé vlasy rozpuštěné, takže připomínaly hebký zlatý závoj. V matném světle svíci vypadala její bělostná pleť bez jediné vrásky. A modré oči neztratily jiskru, která v něm pokaždé probudila touhu.

„Moudrost, s jakou jsi promlouval k synům a jak jsi jim vysvětlil své rozhodnutí, byla obdivuhodná. Naši synci sice neměli zpočátku daleko do reptání, ale díky tvé vý-

mluvnosti vše nakonec přijali,“ pochválila Jitka manželovu taktiku.

„Nikdy to s nimi lehké nebylo,“ usmál se na ni Břetislav a napil se. Víno bylo lahodné a chladné a příjemně ho osvěžilo. „A je mi jasné, že to jiné nebude ani v budoucnu.“

Jitka chvílku diplomaticky vyčkávala a potom se zeptala na to, co ji zajímalo nejvíc. „Naznačil jsi něco o Spytihněvově možném sňatku. Vybral jsi mu tedy už nevěstu? A smím vědět, kdo to je?“

Břetislav před ní většinou neskrýval své plány, ale o manželce, kterou Spytihněvovi patrně již vyhlédl, mlčel tentokrát i před ní. Neměli před sebou sice tajemství, Jitka však manžela ctila a nechtěla na něj před ostatními naléhat nemístnými dotazy. Teď se k tomu nicméně naskytla vhodná příležitost, a tak jí využila.

Břetislav si ztěžka povzdychl. „Přál bych našim synům, a Spytihněvovi zejména, aby si mohli vybrat ženu podle hlasu srdce. Ale právě u prvorozeného a dědice knížecího titulu je to za daných okolností nemožné.“ Zahleděl se pak kamsi do dáli, jako by shledával důkazy pro své tvrzení. Knížectví prožívalo nesnadné období. Po opakovaných vpádech císaře Jindřicha III., které posléze naštěstí skončily smírem, ohrožovaly zemi polské nájezdy. Pravda, také on nebyl v tomto ohledu bez viny a při výpravách na polské území si přisvojil některé polské državy, zejména část Slezska. Ovšem tamní obyvatelstvo se tomu zase příliš nebránilo. Mělo dost věčných bojů a Břetislav vnesl do země jistý řád a poklid.

Císař Jindřich III. mu sice nakonec dal Čechy v léno, ale Břetislav mu nedůvěřoval. Věděl, že potřebuje silné, vlivné spojení.

A ty získá pouze tehdy, bude-li ho s nimi poutat pevný, nejlépe rodinný svazek.

„Pro Spytihněva jsem vybral Idu z rodu Wettinů,“ odpověděl Jitce až po chvíli.

„Idu, neteř *toho Ekharda*?“ vypravila ze sebe užasle Jitka a postavila raději pohár na stolec vedle lůžka. „Toho, který proti tobě vytáhl s vojenskou silou? Toho, který prý dokonce zosnoval zavraždění Idina otce Theodorika?“

„Ano, toho,“ ujistil ji Břetislav.

„A proč, prosím tě? Proč oženit našeho syna s dívkou z nepřátelského tábora?“ Jitka se nestačila divit.

„Právě proto, že to je dívka z nepřátelského tábora,“ po-
usmál se Břetislav. Věděl moc dobře, co dělá.

Jitka se ponořila do nesouhlasného mlčení. Ticho pro-
lomila až zadlouho. „Snažím se sice pochopit tvůj krok, Břetislave, ale... to chceš skutečně obětovat našeho prvo-
rozeného?“

„Každý vladař přináší své oběti, Jitko, jinak to nejde,“
odpověděl jí.

Také on nyní postavil pohár vedle lůžka a vzal Jitku do
náručí. „Vždycky jsi mi přece důvěřovala, Jitko! Musíš mi
věřit i tentokrát.“

Jitka ho štíhlými prsty polaskala po tváři. Vždy sta-
čilo nějaké drobné, milující gesto, které potom zažehnilo
hrozící spor. I když těch neshod mezi nimi nikdy příliš
nebylo.

„Já vím, že to myslíš dobře, Břetislave. A důvěřuju ti,“
zašeptala.

Břetislav se nad ní sklonil, ale nepolíbil ji hned, jen upí-
ral dlouze pohled do její tváře, jako by si chtěl do paměti
navždy vrýt její podobu z tohoto okamžiku, z tohoto ve-
čera, kdy bylo rozhodnuto o Spytihněvově osudu a tím
i o osudech jeho bratrů.

Opět si uvědomil, že se čas její krásy nedotkl, jako by ji
pouze milosrdně míjel. Jen kolem očí jí vykreslil pár drob-
ných vrásek.

Políbil ji pak, dychtivě a nedočkavě, a ona mu ten poli-
bek oplátila se stejnou náruživostí.

Dole na nádvoří zavířily bubínky, to když se tam vyhnuli hosté, kterým k tanci nestačila hodovní síň. Ale ani Jitka, ani Břetislav jako by je neslyšeli, protože byli schopni vnímat pouze jeden druhého.

Hostina v hodovní síni míšeňského markrabského sídla se chýlila ke konci a píšťaly teď spustily k tanci. Spytihněvovi, usazenému na čestném místě v čele tabule, bylo jasné, že o tenhle tanec musí Idu Wettinskou požádat. Na Pražském hradě by mu možná to otálení prošlo, ale ne tady, v míšeňském markrabství, kam byl spolu s rodiči a bratry pozván.

Povzdychl si, vydal se k Idě a hluboce se jí uklonil. „Věnuješ mi tanec, krásná paní?“ začal floskulí, kterou mu vtlokal do hlavy taneční mistr.

Ida, ač se snažila uchovat si jistou hrdou nadřazenost, nedokázala skrýt radost. Strýc Ekhard ji seznámil se svým plánem provdat ji za nejstaršího syna českého knížete Břetislava, ale zatím nebylo nic dohodnuto napevno. Ona sama nejásala nad tou vnucenou partií, tedy ne pouze do okamžiku, než spatřila Spytihněva.

Byl to výjimečně pohledný mladý muž s jiskrnými hnědými očima a hustou hřívou černých vlasů. Do sněda opálenou tvář s výraznými rysy mu zdobil černý vous zastřižený podle poslední módy.

Dosud nepotkala mladíka tak hezkého, tak přitažlivého.

Cítila, jak jí tváře znachověly, když teď přijala jeho rámě. Měkká látka jeho zlatem bohatě vyšívaného kabátce jí polaskala dlaň. Ten jediný dotyk v ní vyvolal dosud nepoznanou touhu.

Jaké by to asi bylo, kdyby stiskl mou ruku ve své? napadlo ji.

Nyní věděla, že Spytihněva by si za manžela vybrala okamžitě, i kdyby ji strýc do toho výhodného sňatku nenutil.

Snažila se vyčíst z tváře svého budoucího manžela, zda prožívá stejné vzrušení jako ona. Spytihněv si však nasadil masku pozorného rytíře, která o hloubce jeho citů neprozradila vůbec nic.

Usmál se na ni a opět se jí uklonil, když ji uvedl do kola. Pohled měl však upřený jinam, kamsi mezi hosty, které dnes pozvali na tuto slavnost, během níž se měly dohodnout podrobnosti Idiny svatby se synem českého knížete Břetislava.

Nemohla tušit, že Spytihněv zahlédl mezi přítomnými půvabnou dívku, kterou by provedl v kole mnohem raději než Idu. Byla vysoká a štíhlá a plavé vlasy jí sahaly až k útlému pasu. Měla je rozpuštěné, jen na skráních si je nechala splést v několik tenkých copánků. Dva si sepnula v týle, aby jí hedvábnou záplavu vlasů přidržely pod zlatou čelenkou. Z krásné, ušlechtilé tváře jí zářily modré oči jako safíry. Každé její gesto – nejen nákladný šat – prozrazovalo urozený původ.

Zmizela mu však stejně rychle, jako se objevila.

Spytihněv po ní marně pátral pohledem v hlučícím davu. Zaujala ho, i když se v hodovní síni pouze mihla. Umínil si, že se na ni musí později přeptat svého důvěrníka a rádce Lambrechta. Tomu se ji podaří jistě vypátrat.

„Hledáš někoho, s kým si potřebuješ neodkladně promluvit, pane?“ otázala se ho poněkud dotčeně Ida, již neunikla roztěkanost jejího společníka. Mohl se jí líbit, to však neznamenalo, že s ní bude jednat jako s nějakou služtičkou.

„Tvůj strýc sezval tolik vzácných host, paní! Člověk se neubrání, aby nepátral po přátelích,“ vymluvil se Spytihněv a usmál se na svou tanečnici. „Jistě mi to promineš!“

Ida byla na jeho vkus příliš robustní. Být na něm, nevybral by si manželku takhle vysokou a takhle kyprou. Kulatou tvář s náznakem dvojí brady měla ruměnou a světlé

vlasy se jí během večera stačily zkroutit do nehezkých upocených provázků. Modré oči, byť laskavé, se zdály vybledlé a nevýrazné.

Ach co, neměl bych ji takhle kriticky hodnotit, pokáral se v duchu Spytihněv. *Tuhle* si neberu pro hezkou tvářičku! Pochází z rodu Wettinů a jejich podporu české knížectví potřebuje, to je jediný důvod k tomuto sňatku.

Znovu se na ni usmál a pevně ji objal v pase, aby s ní mohl zavířit v kole, jak to předpisovala taneční figura.

Obloha nad Míšní zlátla prvním svítáním, když se Spytihněv v doprovodu své družiny vydal konečně ke svým komnatám v křídle míšeňského sídla.

„Zjistil jsi, kdo je ta okouzlující dívka, o které jsem se ti v hodovní síni zmínil? Ta, co tak rychle zmizela,“ obrátil se k Lambrechtovi.

„Jmenuje se Guta, pane,“ odpověděl mu Lambrecht. „Je vzdáleně spřízněna s paní Idou. Také jí koluje v žilách wettinská krev. Její rod pochází z Nossenu nedaleko Míšně.“

„Musím ji znovu vidět,“ řekl na to Spytihněv naléhavě.

„Pokud ti mohu radit, pane... něco podobného bys měl za dané situace jaksí... odložit na později. Víš přece, že tvůj otec, Jeho Milost kníže Břetislav přijel do Míšně vyjednat tvůj sňatek s paní Idou. Bylo by neprozíravé dopustit se kroku, který by tak strategicky důležité jednání zhatil v samém začátku.“

Spytihněv sice Lambrechta v duchu proklel, musel mu nicméně dát za pravdu.

„Tak dobře,“ povzdychl si odevzdaně. „Máš jako vždy pravdu, Lambrechte.“

* * *

Vratislav se otočil v sedle a pak pobídl koně do trysku. Loveckou družinu nechal daleko za sebou. Byl tomu rád, protože chtěl být alespoň chvíli sám.

Nejen proto, aby si vychutnal lov uspořádaný Idiným strýcem pro vzácné hosty. Toužil být sám se svými myšlenkami.

Zdalo se, že otec už pro Spytihněva vybral nevěstu – včerejší hodokvas byl úspěšný, Spytihněv protančil téměř celý večer s Idou a nezastřeně se jí dvořil. Idina rodina se netajila tím, jak je to těší. A dnes kníže Břetislav projednává s Idiným strýcem podrobnosti zasnubní smlouvy.

Vybere otec podobným způsobem manželku i mně? ptal se Vratislav sám sebe snad posté.

Dalo se to čekat. Neprohlásil snad, že manželství všech jeho synů musejí v první řadě upevnit postavení Českého knížectví, jehož politický vývoj s takovou nelibostí sleduje sám císař Svaté říše římské?

Vtom Vratislav zaslechl štěkot lovecké smečky, který se nesl kdesi daleko, až odněkud z hloubi lesa. Potom se ozval něčí řízný povel a po něm další. Vratislav poznal Jaromírův hlas.

Chce si patrně ještě užít světských radovánek, než za ním zapadne brána kláštera, usoudil Vratislav a nechal svého vraníka, aby se zvolna loudal ranním lesem. Milha, která se tu válela, začínala řídnout a rychle se vytrácela, prozářena zlatými slunečními paprsky. Vratislavovi naplnil duši posvátný klid.

Bude dobré začít vládnout na údělu v Olomouci, i když si na něj asi pořád tajně dělá nárok Spytihněv. A bylo by dobré přivést si tam manželku, která by mu tam byla oporou.

Vtom mu nad hlavou zasvištěl šíp a přerval jeho úvahy. A hned po něm následoval další. Paží mu projela ostrá bolest, jak ho zasáhl.

Podobný útok jsem mohl čekat, tady v cizím prostředí, napadlo Vratislava s pozdní lítostí.

Pobídl vraníka do trysku.

Další střela mířila na koně. Vraník se vzepjal, když mu střela projela slabinami. Shodil jezdce a vyrazil jako o závod vpřed.

Vratislav dopadl nešťastně spánkem na kámen a zůstal ležet jako bez života na smaragdově zeleném mechu.

Zakrátko se u něj objevil jezdec, luk nyní na zádech. Sklouzl ze sedla a poklekl k Vratislavovi.

„Zešilels snad, Lambrechte? To se ti tedy povedlo!“ křikl na něj druhý jezdec, který přicválal z hloubi lesa za ním. „Zabils ho! A to se stát nemělo! Naším úkolem přece bylo ho jen trochu postrašit.“

„Tentokrát jsem ho nezasáhl, Tobiáš! A i ten předchozí šíp ho jen škrábl!“ ohradil se dotčeně Lambrecht. „Podruhé jsem mířil na jeho vraníka.“ S těmi slovy vstal a seřepal si z kolenou zachycený mech. „Řekl bych, že se pouze omráčil pádem z koně. A i kdyby...“ Lambrecht pokrčil rameny. „Budoucí kníže Spytihněv by nám byl jen vděčný. Připadlo by mu bez potíží Olomoucko, o které ho bratr připraví.“

Tobiáš se ohlédl, jako by se bál, že někdo může podobné zrádné řeči zaslechnout i tady, v hlubokém lese. Pravdou bylo, že se Spytihněv nedokázal smířit s rozhodnutím knížecího otce o olomouckém údělu, a protože se s tím nedalo příliš mnoho dělat, chtěl bratra alespoň trochu postrašit. Bratři Tobiáš a Lambrecht se k podobnému nekalému úkolu hodili skvěle.

Lambrecht byl věrným služebníkem budoucího knížete Spytihněva a Tobiáš byl ochotný Vratislava zradit pro příslib výnosné služby na Spytihněvově dvoře.

To proto se s bratrem rozhodl podílet na této nezvyklé honitbě.

„Musíme se rychle ztratit, Lambrechte, pokud nám je život milý,“ vyhrkl Tobiáš poděšeně. „Vratislava tu jistě za chvíli najdou lovci. A objevit tu někde poblíž nás, mohou nám klást nemilé otázky.“

Lambrecht jen přikývl, vyhoupl se do sedla a nasadil koni ostruhy.

II.

Tvář, která zvolna vyplouvala z mlhy bezvědomí, byla nevýslovně krásná. Tvář tak okouzující musí patřit andělovi, usoudil Vratislav, který se pomalu vynořoval z dlouhé mdloby.

Možná jsem se už ocitl v nebi, napadlo ho. A ta dívka, která se nade mnou tak starostlivě sklání a otírá mi čelo bílým plátýnkem namočeným ve studené vodě, je doopravdy anděl.

„Ocitl jsem se určitě v nebi a ty musíš být anděl,“ vyslovil tu myšlenku nahlas. Zaskočilo ho, jak slabý a ochraptělý má hlas.

Z útržků nedávno uplynulých událostí, které se mu nyní začínaly vybavovat, nabývala zřetelnějších obrysů jedna vzpomínka.

Předtím, než ho kůň vyhodil ze sedla, po něm někdo vystřelil z luku. Dotkl se paže, v níž mu nyní zacukala ostrá bolest. Netušil, zda to zranění utržil při pádu z koně, či zda ho postřelil onen neznámý lučištník.

Kabátec, který mu ponechali, i když mu někdo uvolnil šněrování košile, měl roztržený rukáv tam, kde jím projela střela. Rána se nezdála naštěstí hluboká, šíp se musel o paži jen otřít. A zranění mu už někdo stačil obvázat.